

Sygn. akt II KO 88/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejski

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **A. P.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 10 stycznia 2023 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania sądowego zakończonego
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 30 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 436/21

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić wniosek;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 lipca 2020 roku, sygn. akt XVIII K 118/18 A. P. został uznany za winnego dziewięciu czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i inne na karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną 300 stawek dziennych grzywny po 100 złotych.

W wyniku kontroli instancyjnej powyższy wyrok został częściowo zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 czerwca 2022 roku, sygn. akt

II AKa 436/21. W wyniku zmiany wyroku A. P. został skazany na karę łączną 2 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 270 stawek dziennych grzywny po 100 złotych.

Pismem z dnia 18 sierpnia 2022 roku obrońca skazanego A. P. wniósł o wznowienie postępowania. Jako podstawę złożenia wniosku obrońca wskazał ujawnienie nowych, nieznanych wcześniej skazanemu i sądowi dowodów świadczących o tym, iż skazany nie popełnił czynu albo czyn nie stanowi przestępstwa w postaci:

1. wydruku wiadomości z poczty elektronicznej wraz z załącznikiem w postaci pisma przygotowanego przez K. K. dla skazanej E. P. o treści obciążającej A. P., na okoliczność podejmowania w grudniu 2017 roku przez K. K. działań zmierzających do pomówienia wnioskodawcy o popełnienie przestępstw;
2. oświadczenia E. P. o autentyczności wskazanej wiadomości z poczty elektronicznej oraz nakłanianiu jej do obciążania byłego męża A. P. udziałem w działalności przestępczej;
3. wydruku protokołu rozprawy w sprawie II K 46/18 Sądu Okręgowego w Przemyślu na okoliczność depozycji świadka S. Z. w zakresie planów K. K. obciążenia odpowiedzialnością karną A. P. z powodu nawiązania romansu z żoną wnioskodawcy;
4. oświadczenia M. D. na okoliczność błędnego zapisu w protokole rozprawy w sprawie o sygn. akt XVIII K 118/18, zawierającym jego wyjaśnienia, iż to A. P. mógł mieć wiedzę o przestępczej działalności K. K. i T. S., w sytuacji, gdy A. P. takiej wiedzy nie posiadał;
5. kopii protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie od A. K. na okoliczność tożsamości osób uczestniczących w przestępczym procederze na szkodę m.in. spółki I., wskazania wśród nich ojca K. K. zaś niewskazania A. P.;
6. kopii protokołu przesłuchania T. S. na okoliczność uzyskiwania przez M. K. korzyści z przestępstw popełnionych przez jego syna K. K., na okoliczność zaniechania przez organy ścigania zweryfikowania tej informacji;

7. kopii umowy sprzedaży wierzytelności z 11 lipca 2013 roku na okoliczność posiadania przez skazanego A. P. wierzytelności w stosunku do spółki I. i braku motywu do działania na szkodę tej spółki.

Pismem z dnia 5 października 2022 r. obrońca w ślad za wnioskiem o wznowienie dodatkowo wniósł o przeprowadzenie dowodu z pisma K. K. adresowanego do G. O. z dnia 12 lipca 2015 r. na okoliczność jego treści oraz wykazania, iż jeszcze przed złożeniem przez K. K. wyjaśnień obciążających A. P., K. K. poinformował matkę E. P. o tym, iż podejmie działania zmierzające do skierowania postępowania przeciwko ww. skazanemu, składając wyjaśnienia pomawiające A. P. K. K. kierował się chęcią wyeliminowania skazanego z życia E. P., z którą łączył go romans, a także z życia małoletnich dzieci E. P. i A. P..

Kolejnym pismem, z dnia 27 października 2022 r., obrońca wniósł o przeprowadzenie dowodu z oświadczenia B. P. z 25 października 2022 r. na okoliczność jego treści, wskazania na powody samodzielnych działań w spółce I. sp. z o.o. ukierunkowanych na likwidację firmy, a także dla wykazania, iż w toku trwania postępowania będącego przedmiotem niniejszego wniosku o wznowienie postępowania ani sąd I instancji ani sąd odwoławczy nie przeprowadziły dowodu z przesłuchania w charakterze świadka B. P. posiadającej istotne informacje na temat I. sp. z o.o., co z kolei świadczy o braku kompleksowego zebrania dowodów przez organy wymiaru sprawiedliwości przed wydaniem orzeczeń w sprawie.

W replice na złożony wniosek o wznowienie postępowania prokurator z Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak zaistnienia nowych dowodów i faktów.

Odpowiedz na powyższy wniosek – pismem z dnia 4 stycznia 2023 r. – złożył obrońca. Jednocześnie wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z odręcznie sporządzonego pisma K. K. skierowanego do adw. W. L. z dnia 12 marca 2015 r. oraz zakwestionował szereg ustaleń dowodowych, powołując się na treści mające wynikać z kolejnych dołączanych pism i oświadczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługiwał na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy zdecydował o jego oddaleniu.

Na wstępie podkreślić należy, że prawomocnemu wyrokowi skazującemu, mocą którego obalono domniemanie niewinności oskarżonego w zakresie czynu będącego przedmiotem danego postępowania sądowego, przysługują co do zasady walory trwałości, niezmienności i ostateczności. Tylko wyjątkowe okoliczności, ściśle wskazane w przepisach procedury karnej, mogą uzasadniać potrzebę wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Takimi właśnie okolicznościami są m.in. przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania, wskazane w treści art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. oraz art. 542 § 3 k.p.k., zaś jedną z takich podstaw jest ujawnienie się, po wydaniu orzeczenia, nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Właśnie na przesłankę dotyczącą nowych faktów i dowodów powoływał się obrońca A. P.

Warto przypomnieć, że przez „nowe dowody” rozumieć należy tylko takie dowody, z którymi sąd nie zapoznał się w toku prawomocnie zakończonego postępowania; inaczej mówiąc, nie znał ich przy orzekaniu. Natomiast „nowe fakty” to nie tylko okoliczności zawarte w nowych dowodach, lecz także te wynikające z dowodów już przeprowadzonych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2020 r., III KZ 65/20). Jednocześnie trzeba zauważyć, że nowe fakty lub dowody (*propter nova*), jako podstawa wznowienia postępowania, to nie jakiegokolwiek nowe fakty i dowody, lecz jedynie te, które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a, b i c k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2020 r., II KZ 33/20).

Oczywistym jest także, że to na skazanym, w razie powołania się przez niego na podstawę *de novis*, spoczywa ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym zostało obalone domniemanie jego niewinności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KO 35/15). Ważkie

znaczenie ma wreszcie i to, że samo zgłoszenie nowych faktów czy dowodów nie oznacza, że sąd, pod adresem którego skierowano wniosek o wznowienie postępowania, niejako automatycznie, z urzędu go uwzględni. Powołane przez autora wniosku nowe fakty i dowody podlegają bowiem weryfikacji i ocenie tego sądu, dokonywanej nie w oderwaniu, ale przy ścisłym uwzględnieniu całokształtu zgromadzonego w sprawie przez sąd I i II instancji materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KO 3/17). Aby sygnalizowane przez wnioskodawcę nowe fakty i dowody implikowały wydanie rozstrzygnięcia o treści przez niego postulowanej, muszą wskazywać na to, że prawomocne orzeczenie jest błędne, przy czym stopień pewności co do tej sądowej pomyłki określa się jako "graniczący z pewnością" lub wskazujący na "duże lub wysokie prawdopodobieństwo" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2020 r., IV KO 122/19).

Powyższych wymogów nie spełnia przedstawiony w niniejszej sprawie wniosek obrońcy skazanego A. P. Powoływane we wniosku depozycje świadków i oskarżonego nie dają uzasadnionych podstaw by twierdzić, że zapadłe wobec A. P. orzeczenia – tj. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 czerwca 2022 r. oraz wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 lipca 2020 r. były orzeczeniami błędnymi. Należy wskazać, iż przedstawionych przez obrońcę dowodów z pewnością nie można postrzegać i rozpatrywać wyłącznie jednostkowo, tj. w oderwaniu od całokształtu materiału dowodowego, który stanowił podstawę przypisania A. P. odpowiedzialności karnej. Wręcz przeciwnie dowody te należy przeciwstawić ogółowi zgromadzonych w sprawie dowodów i dopiero wówczas dokonać oceny, czy w obliczu takiej konfrontacji waga tych dowodów uzasadnia potrzebę uchylenia prawomocnego wyroku i wznowienia postępowania w sprawie.

W realiach analizowanej sprawy nie sposób opisanym szczegółowo przez obrońcę dowodom przypisać rangi, która zdołałaby podważyć prawidłowość oceny dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, skutkujących skazaniem A. P.. Po pierwsze, wbrew temu co wskazuje obrońca, E. P. w toku postępowania składała wewnętrznie sprzeczne zeznania. Okoliczność ta została uwzględniona przez sąd orzekający, który stwierdził, że *zeznania E. P. stanowią*

konglomerat depozycji zgodnych z prawdą i niezgodnych, składanych w zależności od aktualnej sytuacji procesowej, czy aktualnego nastawienia oskarżonej względem byłego męża i oskarżonego K. (k. 9655). Na obecnym etapie brak jest podstaw do przyjęcia, iż tak dokonana ocena wyjaśnień E. P. straciła na aktualności. W tym kontekście nie można pominąć okoliczności w jakich ujawnione zostały przezeń „nowe okoliczności, a zatem tuż po wydaniu prawomocnego wyroku. Aktualne więc pozostaje stwierdzenie, iż relacja E. P. uzależniona jest od jej sytuacji procesowej. Warto przy tym zaznaczyć, iż w toku postępowania E. P. wycofała się z wyjaśnień obciążających byłego męża, co sąd orzekający miał w perspektywie dokonując oceny jej wyjaśnień. Relacje te nie zostały jednak obdarzone walorem wiarygodności z uwagi na fakt, iż powody odstąpienia od wyjaśnień obciążających A. P. nie zostały przekonująco przez E. P. podane (k. 9655). Nadmienić przy tym trzeba, że wyjaśnienia E. P. co do zasady zostały potraktowane przez sąd jako korzystne dla A. P. na co wskazuje uzasadnienie wyroku – „oskarżona wyraźnie chroni byłego męża, mimo wszystkich animozji, które ich dzielą” (k. 9654). Tym samym nie sposób uznać by obecnie załączone przez obrońcę dowody w postaci wydruku e-maila i oświadczenia E. P. miały istotny wpływ na wynik procesu. Wniosek taki tym bardziej potęguje fakt, iż dokumenty te zostały złożone niedługo po wydaniu prawomocnego wyroku, co musi zostać ocenione w kategoriach procesowej strategii.

Brak jest także podstaw do uznania za nowy fakt lub dowód, mogący mieć wpływ na zmianę wyniku sprawy, zeznań S. Z. złożonych w sprawie II K 46/18. Zauważyć trzeba, że podczas tego postępowania S. Z. podał jedynie, iż „w późniejszym czasie, kiedy byłem już na wolności K. przyjechał do mnie z pytaniem kto jest prowadzącym śledztwo, gdyż chce się skontaktować ze względu na posiadaną wiedzę. Nie pamiętam kiedy to było. Nawet roku nie przypominam sobie. Wtedy K. powiedział, że jest w konflikcie z P., a ten konflikt był o kobietę”. Forsowana przez obrońcę wersja jakby fragment ten przemawiał za chęcią fałszywego obciążenia A. P. przez K. K. stanowi jedynie subiektywną interpretację obrońcy pozostającą w istocie w sferze domniemań. Należy przy tym zaznaczyć, że konflikt na tle romansu między A. P. a K. K. był znany sądowi na etapie postępowania i właściwie uwzględniony przy ocenie dowodów. Okoliczność ta

zatem z pewnością nie może mieć wpływu na wzruszenie prawomocnego orzeczenia. Nadto, nie ma on z pewnością charakteru istotnego *novum*, skoro z załączonego wydruku protokołu rozprawy w sprawie II K 46/18 Sądu Okręgowego w Przemyślu na okoliczność depozycji świadka S. Z. wynika, iż w rozprawie tej osobiście udział brał oskarżony A. P. (k. 20-21 akt SN).

W tym samym tonie ocenić należy dowody z pisma K. K. do G. O. (matki E. P.) i pisma K. K. do adw. W. L.. Lektura tych pism, o ile rzeczywiście świadczy o intymnej relacji łączącej E. P. z K. K., o tyle przedstawiona przez obrońcę interpretacja tych treści oraz ich kontekstu pozostaje skrajnie subiektywna. Na tle tych dowodów brak jest bowiem podstaw do uznania, iż K. K. fałszywie, na tle miłosnym, obciążał A. P. celem odseparowania go od E. P.

Załączone do wniosku oświadczenie M. D. odnoszące się do zapisu w protokole rozprawy z dnia 30 lipca 2019 r., wskazujące na błąd w zapisie nazwiska osoby, która miała mieć wiedzę o przestępczej działalności także nie stanowi okoliczności mające znaczenie dla odpowiedzialności karnej A. P. Należy przy tym nadmienić, iż ten fragment zeznań świadka M. D. nie stanowił fundamentu przypisania A. P. odpowiedzialności karnej. Zeznania świadka nie posiadały formy stanowczej, a wskazywały jedynie, że „P. i S. mogli mieć o tym wiedzę, bo mówiłem, że nie chcę w tym uczestniczyć”. Wywodzenie z powyższego waloru dowodowego mogącego mieć choćby hipotetyczny wpływ na wynik sprawy jest nieuprawnione. Strategia obrońcy polegająca na poszukiwaniu jakichkolwiek, choćby domniemywanych li tylko, uchybień zaistniałych w toku postępowania i eksponowanie ich ponad miarę, w perspektywie przesłanek warunkujących wznowienie postępowania, nie może zostać uznana za skuteczną.

W zakresie kolejnych akcentowanych we wniosku o wznowienie postępowania dowodów, tj. kopii protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie od A. K. z dnia 27 października 2014 r. i kopii protokołu przesłuchania T. S. z 7 listopada 2014 r. oraz kopii sprzedaży wierzytelności z 11 lipca 2013 r., obrońca nawet nie podjął się próby wykazania, że miały one przymiot dowodów lub faktów nowych. Także ich analiza dokonana przez Sąd Najwyższy nie wskazuje, by dowody te cechował walor dowodów o jakich mowa w art. 540 § 1 pkt

2 k.p.k. Podobne wnioski dotyczą dowodu z oświadczenia B. P. Brak jest podstaw do przyjęcia, że A. P. jako syn B. P. nie był w stanie powołać dowodu tego na etapie postępowania jurysdykcyjnego. Także wnioskujący nie przedstawia żadnej argumentacji pozwalającej na uznanie treści zawartych w przedmiotowym oświadczeniu jako dowodu nowego. Sam zaś fakt, iż sądy nie przeprowadziły dowodu z zeznań B. P. nie jest postulatem właściwym w kontekście ustawowych podstaw wznowienia postępowania. Należy nadmienić, iż zarówno A. P., jak i jego obrońca posiadali inicjatywę dowodową, z której mogli skutecznie korzystać na etapie postępowania rozpoznawczego lub odwoławczego. Czynienie zaś tego typu zastrzeżeń po prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy nie wydaje się właściwe. Tym samym odwoływanie się doń na forum postępowania wznowieniowego nie jest właściwe.

Znaczenia dla rozstrzygnięcia wniosku o wznowienie nie miały wreszcie i dokumenty załączonego w październiku 2022 roku oraz styczniu 2023 roku. Podnoszone w nich argumenty albo były pośrednio poddane ocenie sądów orzekających w sprawie, albo nie wskazują na możliwość poczynienia na ich podstawie ustaleń wskazujących na wysoce prawdopodobną możliwość uchylenia prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W świetle powyższych okoliczności wniosek obrońcy skazanego A. P. o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie nie zasługiwał na uwzględnienie. Należy przypomnieć, że wzruszenie domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych przyjętych w prawomocnym wyroku, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić wyłącznie wówczas, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc między innymi wskaże nowe fakty lub dowody, które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w wyroku ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., IV KO 176/19). W niniejszej sprawie obrońca skazanego wymogów tych nie spełnił.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając skazanego – na podst. art. 639 k.p.k. – kosztami postępowania o wznowienie postępowania.